

Elismerés a magyar biokémiának

Straub F. Brunó lett
a Nemzetközi Biokémiai Unió alelnöke

A közelmúltban Stockholmban tartotta kongresszusát a Nemzetközi Biokémiai Unió. Ezen a jelentős tudományos összejövetelen nagy elismerés érte a magyar tudományt: az unió alelnökévé Straub F. Brunó akadémikust, a Szegedi Biológiai Központ főigazgatóját választották. Straub F. Brunó, aki a napokban érkezett haza, a következőket mondta dr. Majercsik Sándornak, a Magyar Távirati Iroda főmunkatársának, a biokémikusok nagy seregszemléjéről:

— A Nemzetközi Biokémiai Unió a 17 nagy nemzetközi természettudományos egyesület egyike. Jelenleg körülbelül 28 ezerre becsüljük a biokémikusok számát. Magyarországon mintegy 200-an működnek.

— Korábban meglehetősen szerény szerepet játszottunk ezeknek a nagy nemzetközi egyesületeknek a vezetőségében. Az utóbbi időben azonban a magyar tudományos élet egyre növekvő súlyt kap a nemzetközi porondon. Ezt mutatja, hogy a Nemzetközi Fizikai Unió Pál Lénárd, a Nemzetközi Élettani Társaság pedig Lissák Kálmán akadémikust egyik alelnökévé választotta.

— A mostani stockholmi választást a hazai biokémia fokozódó nemzetközi megbecsülésének jeleként értékelhetjük, annyival is inkább, mivel ennek az uniónak a vezetősége mindössze négytagú, és közülük az alelnöki tisztet O. Hayashi japán biokémikussal, az alelnök tisztet velem töltötték be, míg a főtíkárt egy amerikai tudós lett. Megválasztásunk egyébként hat évre szól.

— A stockholmi kongresszuson több ezer biokémikus vett részt. Maga ez a nagy

létszám is jelzi a biokémia óriási fejlődését. Ezt igazolták az előadásokon ismertett eredmények, kezdve bizonyos rákfajták vírusos eredetének beigazolásától — ami a biokémia eredményein alapszik — a biokémia sokoldalú és egyre növekvő méretű ipari alkalmazásáig.

— Az ilyen nagy létszámú kongresszusok lebonyolítása már hosszú évek óta nagy gondot okozott a rendezőknek, hiszen a hagyományos módszer szerint csak úgy lehetett lebonyolítani a sok száz előadásból összetevődő programokat, hogy párhuzamosan 10–15 előadóteremben pergettek le a tíz perc időtartamra maximált előadások, és vajmi kevés idő jutott vitára. A mostani kongresszuson különösen nagy sikerrel alkalmazták azt a néhány éve elkezdett módszert, hogy az előadásokat, helyesebben közléseket ket-

téváltatták és a mintegy 2400 tudományos közlés nagyobbik felét, mintegy 1600-at úgynevezett plakát formában, plakát előtti vitában bonyolították le. Az előadók egy nagy teremben a falon két négyzetméter kaptak plakátjuk felragasztására, amelyen szemléltethették kutatásaik eredményeit, a különböző adatokat, görbéket és rövid magyarázó szöveggel sűrítve tájékoztatást adhattak a látogatóknak terveikről, következtetéseikről. Az egyes plakátok előtt aztán mintegy kétórás szabad vitára, diskurzusra került sor. Minden résztvevő az öt legjobban érdeklő előadást, illetőleg plakátot kereshette föl ilyen módon, és eszmét cserélhetett az előadóval.

— Ami a magyar biokémia részvételét illeti, határozottan megállapítható, hogy különböző kutatóhelyeink nagyon jól képviselték a hazai biokémiát. Talán első helyen említhetem Szabolcsi Gerturud, Dévényi Tibor és Sajgó Mihály közös előadását, amelyben Állami díjjal elismert enzimkutásairól számoltak be és olyan eredményeket ismertettek, amelyekkel amerikai kollégáikat is megelőzték. Magam egy munkatársammal közös plakáton ugyancsak egyik enzimkutásai munkánkat ismertettük.

Végül még annyit, hogy jóleső érzéssel nyugtázhattuk a biológiai oktatásunk fejlettségéről megnyilvánuló ismeréseket, és különösképpen annak örülünk, hogy az unió európai szervezete, az Európai Biokémiai Társaságok Szövetsége jövő év augusztus végén hazánkban rendezti kongresszusát, előreláthatólag mintegy 2800 európai és tengerentúli résztvevővel — fejezte be nyilatkozatát Straub F. Brunó.

Somogyi Károlyné felvétele

Építő diákok Tarján új lakóházai közül is kiemelkedően szép épület lesz a József Attila sugárút és a körtöltés szögletében készülő tizenkét emeletes lakóház, amelyet egyedi elemekből raktak össze. A Vedres István Építőipari Szakközépiskola tanulói idei nyári szakmai gyakorlatukat ezen az épületen hasznosították. Közfalakat húztak a monolit elemekből összeszerelt vázba. A diákok büszkén nyilatkoztak arról, hogy hozzájárulhattak Szeged lakásépítési programjához.

Könnyűitenek a nők helyzetén a könnyűiparban

A kormány esütörtöki ülésen elfogadta a könnyűipari és a munkaügyi miniszter jelentését a könnyűiparban dolgozó nők helyzetének javítására hozott határozatok végrehajtásáról. Erről tartott pénteken Keserű Jánosné könnyűipari miniszter sajtótájékoztatót.

A szocialista iparban foglalkoztatott nőknek majdnem a fele — 352 ezer lány és asszony — a könnyűiparban dolgozik. Munkakörülményeikről, életük megkönnyítésének lehetőségeiről — a könnyűipari és munkaügyi — készített felmérést, s határozta meg a további feladatokat. A Minisztertanács július 19-i ülésén előterjesztett felmérés lényegéről, tapasztalatairól tegnap, pénteken Keserű Jánosné könnyűipari miniszter tartott sajtótájékoztatót.

Valahányszor a nők helyzetéről, munkakörülményeiről, életéről beszélünk, rengeteg kérdésre bukkanunk. Ez a sajátos asszonyi problémákból adódik, hiszen nemcsak a családnak, de a társadalomnak is szüksége van arra, hogy házon kívül munkát vállaljanak, mindamellett ma még rájuk hárul a háztartás legnagyobb terhe, s tőlük várjuk az utódokat. Az egész társadalom érzi: segíteni kell életüket.

Szocialista iparunk történetében példátlan arányú rekonstrukciót hajtott végre a könnyűipar, s ez igen nagy hatással van az ott dolgozók életére. Az, hogy az elmúlt két évben jelentősen javult a könnyűiparban dolgozó nők helyzete, összefügg ezzel a nagy átalakítással is, s

hozzájárult az is, hogy a központi bérintézkedések és a vállalati önerőből való fizetésemelések az idén a béreknek mintegy 11 százalékos növekedését eredményezték az iparban. De maga az, hogy a rekonstrukció során a vállalatok sokkal többet költenek szociális és munkásvédelmi célokra, mint eddig bármikor, rengeteget jelent a dolgozó asszonyoknak. Kétféleképpen: az egyik, hogy a vállalatok sokkal többet költenek szociális és munkásvédelmi célokra, mint eddig bármikor, rengeteget jelent a dolgozó asszonyoknak. Kétféleképpen: az egyik, hogy a vállalatok sokkal többet költenek szociális és munkásvédelmi célokra, mint eddig bármikor, rengeteget jelent a dolgozó asszonyoknak.

de marad még sok olyan feladat is, amit egykönnyen megoldani nem lehet. Mert kevesebben dolgoznak ugyan éjszakai műszakban, a rekonstrukció kezdetétől napjainkig a textiliparban például több mint kétezerrel kevesebben, és a tervezésük végéig várhatóan további 1500 nő számíthat arra, hogy nem kap éjszakai műszakbeosztást, mégis velük együtt mindössze 28 százalék azoknak az asszonyoknak az aránya, akik az éjszakai munkavégzés alól mentesülnek.

Mit jelent ez? Feladatokat a vállalatoknak, hogy megkönnyítsék az éjszakai munkát, másrészt sok-sok feszültséget, hogy kit osztsanak

be éjszakai műszakra, amikor tekintettel kell lenniük a terhes anyákra, a kisgyermekes, vagy a gyermekeiket egyedül nevelő asszonyokra. Vagyis: változatlanul emberközpontúvá kell tenni a termelést is, mert sok mindenről többet jelent az asszonyok számára a megértés; hogy sorsukkal törődnek. Az asszonyok gondjai gyérülnek, ha bölcsődét, óvodát építünk, hogy a gyermekgondozási segélyről visszaterő anyák elhagyhatják gyermekeiket, ha a több gyermekkel nevelő anyák előnyt élveznek, mikor pihenésről és juttatásokról van szó. Fontos, hogy ne csak szigorúan a munkajogi szabályokat tartsák be, hanem emberi többlettel tegyék élővé a velük kapcsolatos intézkedéseket.

Az „egyenlő munkáért egyenlő bér” elve már jobban érvényesült a könnyűiparban, s a felmérés szerint minden más iparágban kedvezőbb: a férfiak és a nők átlagos keresete között — a minisztérium felügyeletével működő vállalatoknál — mintegy 400 forint (20 százalék) a különbség.

A könnyűiparban is kevés a nő a vezetők között. Kétségtelenül javult az utóbbi időben a helyzet, de a vállalatok, szövetkezetek és tanácsai vállalatok politikai és társadalmi szervezeteiben még mindig többen vannak vezető funkcióban a nők, mint a gazdasági vezetésben. Nem lehet tehát mindent a szakképzettséggel indokolni, a szemlélet változása is szükséges ahhoz, hogy például 88 termelő vállalatnál ne csak nyolc vezérigazgató, 17 gyárigazgató, és 7 főmérnök legyen.

A könnyűiparban is sokat kell még tenni, hogy javuljon a nők helyzete. Az eredmények iparáganként és szektoronként az anyagi lehetőségektől függően különböznek, de vállalati és központi intézkedésekkel, azok összehangolásával újabb javulást lehet elérni. A Minisztertanács elé terjesztett beszámoló alapos felmérések az eredménye, s a további tennivalók is ismertek. Csak éppen mindenhol, mindenkor emlékezni rájuk: országos érdek, hogy kevesebb gonddal, több megbecsüléssel dolgozzanak, tanuljanak, pihenjenek, szüljenek, s neveljenek gyermekeket — a nők.

Sz. M.

A MÁV segíti fiatal dolgozóit

Lakásépítési támogatás, továbbképzés

A MÁV Szegedi Igazgatóságának munkahelyein érdekes és tanulságos felmérést végeztek az elmúlt hónapokban. Az ifjúsági törvény végrehajtása érdekében megvizsgálták, hogy a 13 ezer foglalkoztatott közül egyáltalán hányan minősülnek „fiatalnak”, tehát 30 év alattinak, milyen körülmények között dolgoznak, milyenek életfeltételeik, munkahelyükön és magánéletükben. Kiderült, hogy a MÁV Szegedi Igazgatóságához tartozó munkahelyeken a dolgozóknak csaknem fele fiatalember, akiknek a sorsán — az ifjúsági törvény szellemében — bizony van javítanivaló. Háromszáz fiatalnak például még a 8 általános iskolája sincs meg, többeknek félbe maradtak a tanulmányai a középiskolában, vagy egyetemeken. Természetesen a családok fiatalok közül sokan küzdenek lakásgondokkal — 470 az albérlő —, gyermekeik számára nem mindig találunk óvodát, bölcsődét. De van mit igazítani a munkahelyek nevelőtevékenységén is, hogy az éppen vasúthoz kerülők alaposan megismerjék a rájuk váró hivatást, feladatokat.

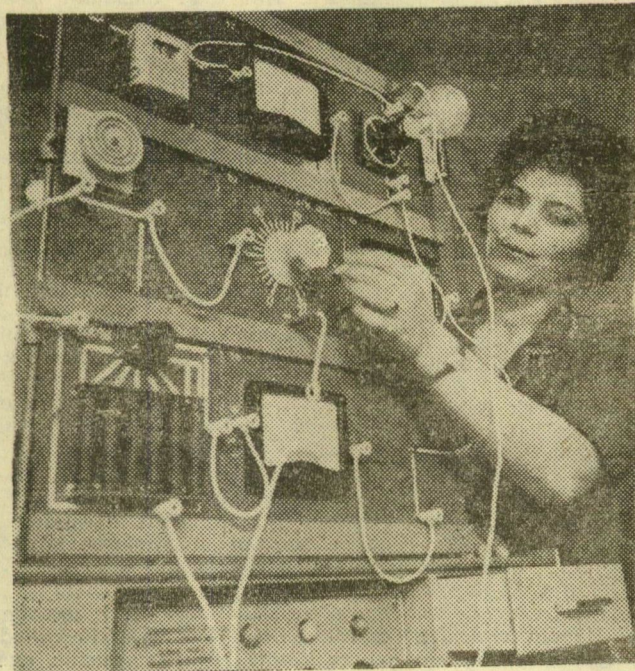
Ennek érdekében pontos tervet dolgoztak ki. Az elkövetkezendő hónapokban — és a jövőben rendszeresen — a felvételre kerülő fiatalok-

kal külön ismertetik a vasút népgazdasági jelentőségét, az adott szolgálati hely szerepét, a munkára jelentkezők jogait, kötelezéseit, a várható anyagi és erkölcsi elismerés formáit, a továbbtanulási lehetőségeit. Kihelyezett iskolai tagozatokon segítenek minden fiatalot a nyolc általános iskolai osztály eredményes befejezésére — már az 1973–74-es tanévben. Érdeklődés esetén önköltséges nyelvtanfolyamokat szerveznek, hogy minél több vasutas szakember szerezzon közép- és felsőfokú nyelvvizsgát. A KISZ-szervezetek vezetőit minden fiatalot érintő személyi kérdésben tájékoztatják, és kikérik véleményüket.

Külön figyelmet érdemel a fiatalok érdekében megfogalmazott szociális intézkedési terv: a vasutas-szak-szervezet területi bizottsága a vasútigazgatóság illetékeseivel együtt megvizsgálják, hogy mivel segíthetnek a fiatalok családalapítását, illetve jobb körülményeik megteremtését. 1973-ban és a további években például 400 ezer forintot biztosít a MÁV Szegedi Igazgatósága a vasutas dolgozók gyermekeinek óvodái, bölcsődéi elhelyezésére. A vállalati lakásépítési támogatásra szánt összegből jelentős részt — 1973-ban az összegnek csaknem felét —

30 éven aluli fiatalnak adják. De a vasút azzal is segít, hogy a bontásból eredő anyagokat jutányosan átadja az esetleges családiház-építéshez, építőipari eszközöket és szerszámokat, munkagépeket kölcsönöz, mérsékelt használati díj ellenében.

M. I.

Új szemléltető- eszközök

Országos felmérés alapján 113 iskolai szemléltető eszköz használatát irányozta elő az iskolák részére a Művelődésügyi Minisztérium. Az Országos Tanszergyártó és Értékesítő Vállalat már az új tanévre gondol, hogy mire a diákok újra elfoglalják az iskolapadjaikat, addigra már ott várja őket a tanulásukat megkönnyítő sokféle fizikai, kémiai szemléltető eszköz. A tanári bemutatkozó eszközök is nagy mennyiségben kerülnek az iskolákhoz, így az Elektrovária I. elnevezésű bemutatkozó eszköz, amelyből 700 darabot szállítanak az iskoláknak.